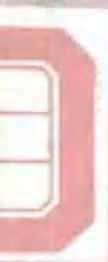

云南省少数民族古籍译丛

第6辑

哈尼阿培聪坡坡

云南省少数民族古籍整理出版规划办公室编

Muq Luq

- Za Galhu, aqbei Hunilhunav Holgoq
- 二 Za Syuxyul, eelma Nei Gaqlugazei Hev
- 三 Za Sseillolpucyuq
- 四 Za Sal E Milcaq Noqmaaqqmeil
- 五 Za Seq, ezoqniaq
- 六 Za Guqha Milcaq
- 七 Za Lolxal Navq E Hasa Nig Baq

Ssiil Heiq

Halbaq ssiilpoq. Sal—yil—sal !
Gee ngal,
Qiq ma bo laq yolnoi qiq bei !
Ssiil ngal,
Nioq'olqivq sal e coqhaq hhoqbol qiq hho !
Ngal zil dol aqwu koqciivq ssavq,
Huqtol dama doqmeeq !
Hhaqlol bolma qiq qil naciq yomeeq,
Huqtol dama doqmeeq,
Hhaqlol bolma albol laqmeil yoqho yoqciivq.

Hu jil,
Nioq'olqivq lacuvq oqcal sal e yil xavq,
Haqniq byu'lol yolma wuqquq;
Sseilna kuqzaq neesalhha e laqmeil,
Qiq go jol cil doqmeeq gee,
Huqmoq colyul dama byulssiiq ceq e yilmol,
Yeilxa dama doqmeeq naqba hollolsol,
Yeilxa dama doq ceil ssaqmeeq qiq heiq taq !
Sal e yo'qoq. Sal—yil—sal !

— Za

Galhu' aqbei Hunilhunav Holgoq

(—)

Halbaq ssiilpoq, Sal—yil—Sal !
Huqmoq colyul dama yeilgaq bei,
Qiq ma bo laq meilnol !
Huqmoq colyul halnavq qiq huvq maq hev,
Yeilhha zoqnia Hunilhunav hhaqgoq,
Hunil bei loq oqnil nadul,
Hunav mol yol haqnav doqtoq,
Humoq hu tol hu bal,
Hugoq oqtav myuq lal sol.

Daqtav oq sol mil liq maq bo,
Oq loq mol yol geelsiq maq bei,
Caqniuq' aqma seivq sol oq liq zol,
Caqniuq saqyyuq milma holteil gee.

Yeilhha zoqnia Hunilhunav hhaqgoq,
Hu, qeiqei yol keeqseq tevq,

Hugoqgoq e oq yol myuq,
Hugoq doqtoq miltav navq al sal,

Hunilhunav kalseqnei,
Joqtoq milnil hhaqdoq qiq hei q ceq,
Halgoq e holteit yeilsal naq caq maq siq,
Yeilhha zoqnia sulmil sulma hhaqhoq.

Hu leil mol yol niq baq aqssil,
Eeltoq toq e lolzeil ya,
Milma holgoq hhaqbeiv meivbil duv laqmeil,
Eelma niq baq neeldav qiq jol yil wul.

Niayei eelmeil Eqdiqxilyeiv,
Niuqmoq col e lavq yol maq lol,
Joqtoq eellol meil yeivqpuv qiq hei q caq,
Eelma aqhei lei q navq toqpuv syuvq talhho,
Dolyei haqlaq gyuqba soq seil yeivq e,
Eelma leiqna gyuq e holmol ssiq.

Geeqyei eepul Aqdiqgol yeiv,
Toma bavqciivq coq lei mil pav e laqmeil,
Eelpul coqceiv hhaqtav,
Qiq coq coq e qiq hol puv,
Qiq byul byul e hhaqdoq yiuq,
Byullei pavqmuq oqtav xeiv jol hho.

Luma hhaqtav xaqssaq coq lei guv lal mul,
 Hunilhunav hhaqqoq,
 Galhuq dama doqmeeq xilmeil tol e,
 Alzolzoldei lei,
 Ceivmoqaqma xeiv byulbyul,
 Haqlaq meiqcaq ngaceiv eil hu,
 Wuqjil goq dei qilssaq yiuvg.
 Almal'aldei huqpul jol,
 Alzol holtav leiqboq yiuvg.
 Haqlu hhaqzeil almiyuvq hha.
 Gozeil soqdei quqsil deil,
 Siqbil goq dei lei,
 Hoqbumeivlavq gyuvq teil sal,
 Baqpuvlaqsil caq navq havq.
 Sal e milmeeq Hunilhunav,
 Soqdei zil tol jol e tuv moq maq caq.
 Nildeivq ssiiq loq jol xa bi'ol,
 Baqma eelpul sal ngaq loq del,
 Milma culmil byulssaq ciiq,
 Haqniq aqpiq qullu cuv hhal.
 Sal e yo'qoq: Sal—yil—sal!

(二)

Halbaq siilpoq: Sal—yil—sal!
 Sal e milmeeq Hunilhunav,

Yeiv loq bei e syuvq cil,
Yeivnil joq e syuvq taq;
Nilzeiq syuvq cil syuvq qa,
Hunilhunav eelpul coqceiv hhaqtav,
Qiq huvq eelnil syuvq seil duv,
Qiq huvq eelcil soq seil dav,
Nildeivq soq tol ssama zuvq e maq cil,
Eeldeivq ngaqmoq syuvq cil syuvq qa,
Haqniq aqda byuldeivq syuvq cil syuvq qa,
Nolho hamei ssaqyyuq col tol aqxal ziiq ngal,
Ngabe ciivq loq jol a xeivq cil zeiq al,
Aqma bo laq yolnol qiq bei,
Galhu pyuqyoq halmeil qiq qa,
Ngal qiq mol gee saq qiq jeiq pal nial,

Galhu byulssiiq eelpul holtav deivq wul,
Maq sal qiq no eelmoq maq ziiq;
Halsal qiq no eelmoq ziiq yeil hha,
Galhu byulssiiq saqha boldol deivq,
Coqna deilxyul lal a gavdaq maq qi,
Galssiiq leiqaq bilbilzeiqzeiq

Galteil bei wul niq paqssaq,
Boqjoq Laqlail aqda;
Boqjoq alyoq deixal loqniu naldul,
Dolteil alhovq eq,

Milcaq du ju e laqlei ngul al,
Aqbeil laqmeil duv.

Hholyei qiq zol duv loq olbyuq Laqqeil niq massaq,
Aqma meiqnoq hal yil lavqdu col,
Biaqssaq biaqzal sal e naqmeil;
Nolho qiq zol duv,
Alhu Laqnil niq nol aqwü,
Galssiiq bei aqqoq maq dul,
Aqqiq laqmeil niq nol qiq zol.

Daqtav byulssiiq soq zol deivq lal al,
Daqtav byul deivq loq kalnol deivq e maq dul,
Miqhu deivq la byulssiiq loq aqlavq keel gee wul,
Nildeivq ssiiq loq aqgo sal jol doq eil jol wul,
Daqtav byulssiiq jol wul poqciivq liq bo,
Ssiiq lei doq meil miltav jiyoq caq,
Huvqmoqqiq loq jol e qiq ziiq pal,
Jol al loq aqtav qiq jol tul lal.

Dama pyuqyoq pal niq cil sol ziiq hev,
Milma holgoq heeq e col bal duv,
Niq cil yuvq ziiq Taqqoq deivq,
Taqqoq aqma jol e milteil sal,

Taqqoq aqma daqtav colkyul ngal,

Taqpoq aqma jol e ssaq xal qu,
 Qu lal wul al,
 Aqma ceilkol alka ssaq meiq qu,
 Ceilkol qu e ssaq loq milteil goq ssei jol,
 Taqpoq aqma nalcol alkaq ssaq qu,
 Bo la ssaqmeeq holgoq moqkov kovbilbil.
 Taqpoq aqma meiqdoq holtav ssaq qu,
 Qu laq ssaqmeeq hhaqzeil holya gee,
 Taqpoq aqma lavqwuhogteiq ssaq yol qu,
 Bo la ssaqmeeq do lal pilpeivqpilqiv,
 Taqpoq aqma dolteil holtav ssaq loq qu,
 Xaldei juqhuq lago ceiq, eil gee,
 Taqpoq aqma keelpul holtav ssaq qu,
 Lolbaq wulquvq nalgo teil yol bal,
 Taqpoq aqma bo yol ssaqmeeq yil bei,
 Haqniq ssaqmeeq wuqhhyul duv,
 Jol lei zol, al milmeeq doqhoq qo,
 Coqna gavxyul lal e bo daq yil al,
 Sseilna calcuvq ya e oqsol hha.
 Sal e yo, qoq; Sal—yil—sal!

(三)

Halbaq ssiilpoq; Sal—yil—sal
 Galhu Hunilunav aqpyuq ssaq loq da yol maq cei,
 Yivq loq nil yol maq hev nia,

Aqyivq nilma aqhhyu leil liq maq ci,
Aqhhyu aqwul maq gyuq,
Aqcu aqwul maq nyuq.

Dolyeiv haqssiiq mol e leiq tul,
Jol loq haqlu hoqboq lol,
Eellololma leiq yoq saq,
Haqlu hoqboq laqhol gee ngal,
Hhazaq xiltaq wuqdeiq zaq cii maq hev,
Zal yol maq mol nia,
Miltav xavq bei maq niv qol,
Dolyeiv almiyuvq siq cev zaq al mol,
Aqpyuq liq cev lal zaq,
Albalbalcoq hupiq aldyu beq,
Galhu aqpyuq liq bavq lal zaq,
Galzeil toqkeeq pilhoq hhyuq xal hhyuq cil lo,
Alpavq pilhoq guvq leil dalxixil,
Zallal' aqma gyuq teil sal,
Galhu aqpyuq doq zol zol.

Oqtav hoqduq gyuq teil sal,
Cuvqjiq alzol lol a wal,
Boldol miqzaq peev,
Miq loq oq bei laqmeil bei,
Galhu aqpyuq miq zolzol,
Miqzaq alssiiq hhaqbo bavq to.

Miqzaq jav e eellollolma maq guv,
Qivq liq yiuvc e sal,
Oqno jol e hhaq liq heeq,
Galhu aqpyuq ssama aqmeil hhol lal ngal.
Miqzaq aqbol daqzii ngul al,
Miqzaq aqbol hhaqhav ngul al,
Miqzaq jav e Haqniq byuldeivq heeq ngal,
Haqniq Miqzaq' aqma lei gul.
Sal e yo'qoq: Sal—yil—sal!

(四)

Halbaq ssiilpoq: Sal—yil—sal!
Haqniq aqpyuq ssaq tol ssaq xal qu duv al,
Haqlu hoqboq Haqniq jol' al maq dil,
Alzol holtav cavbiavq boqbeil kol e mol,
Haqniq aqpyuq mol e xavqqo zol,
Xavqqo boqqiq alzol holtav seil,
Oqgav loq hol oqcal loq ceivqxuq,
Xavqqo hhoqhaq loq alzilboqheiq yobyu deiqqyuq,
Haqssiiq haqlaq yol maq guv.

Miqzaq liq ya laqbol liq ya,
Haqniq aqpyuq jol e naqduq ya,
Colmoq aqbol liq “heiq heiq” nei cel al,
Ssaqguq yoiyu nei jol,

Col mol lalhha eelseq xev,
Colqoq mol loq colssil ssil al,
Col mol lal e lavqtov bavqxaq xaq.

Alsiq cev hhuvq lal,
Colmoq aqpyuq hhyul sil al,
Colteil duv al milma hhaqhoq byu.
Hhyul siq yiltaq,
Ssaqxyu lavqbavq byuq,
Hhaq heeq col loq dalja nei bavqpyuq.

Haqniq aqpyuq hhaqhav dov heeq Sseilde aqbol,
Aqya wuqqeiq oqxyul mei ssal,
Hu lei aqyi qyotol yobal mol,
Hucavq yobyu hhe to,
Lavqcalnei col gul lal,
Lavqbo jiq meil doq tol,
Aqyiyiqssaq hucavq piq,
Laqhol piq hhuvq leil qol,
Colzaq aqyi qyinei maq cil heeq,
Ssama jiq yil liq maq guv leil eil ya!

Col tol col xal seq e saqhav leiq,
Dalja hhaqhav diq al nilzeiq jiq syul,
Colmoq aqhol hhyuq hhaq liq wuqduq niv,
Colmoq aqpiq hhyuq hhaq liq hhyul al,

Sseilde dalja seq e saqhav leiq,
Holgoq qiq no cil goq yiuq.

Saqhav leiq e ssama qiq mol mol,
Galhu aqpyuq hhaqmeil loltoq leiq to;
Qilssaq mol lal,
Dolziiq jiq qov;
Haqssiiq mol lal,
Aqkoq bavq a "yilhuq" gul,
Hhaqteiq mol lal,
Haqlu bavq a teil.

Sseilde wuqqeiq jaqssaq meiqnei maq cil ya,
Aqyo meiv loq geelsiq meil nei bei,
Wuqjil' aqgo aqkeel cov byu,
Wuqjil' aqgo hu yol kavmeiq ciivq,
Huqlo aqpyuq aqsol liq zol nia,
kavmeiq kavtev loq ssaqxylu meiqgo yopyuq.
Saqhav leiq lei,
Kavmeiq geelsiq meil byul,
Kavmeiq sso al,
Haqlaq deivq syl byuq.
Sal e yo, qoq: Sal—yil—sal!

(五)

Halbaq ssiilpoq: Sal—yil—sal!
Qilssaq haqceiv liq ssaq qu,
Qiq huvq loq qiq boq seq,
Saqhav leiq e aqpyuq,
Qiq no qiq no maq cil meiq lal,
Galhu colmoq nilzeiq eil mol loq xeiv,
Nioq,ol loq nilzeiq galheeq del yil qavq al,
Aqpyuq saq maq hha nia,
Niq po bavqtavq holteil laqmeil goq dav lal.

Huq'lo aqpyuq jol e zal yol qo,
Saqla leiq sol Aqdiqgolyeiv lolzeil hev,
Hubyul lolzeil ngaqsaq nieivq,
A qdol hhe pei ngaqsaq nieivq,
Aqpyuq qiq bei "boqdul boqdul" lolbaq coq to
ngaqsaq neivq,
Ngaqsaq hha loq lolzeil zeil dav.

Miqzaq hol e aqpyuq qiq bei,
Ngaqsaq yozoq yol zaq,
Seq ya aqbol ngaqsaq kovq cev ya,
Aqlavq a piq lal ngaqsaq miqzaq coq to,
Eelciv qiq haq ngaqsaq peev myu,

Hho liq hho xa liq xa,
Xaqil loq oqxyul laqmeil lal,
Aqsul nalmeil liq goxunei to lal,
Aqbol maq zeihuvq,
Kov duv sol zaq,
Zalmeil xilmianeil keel e qiq ssil maq zaq byu,
Nieiq zaq nieiq "xa al xa" lei gul,
Aqpyuq qiq bei aqsul liq calzaqhuhu,
Meiqboq "cavq cavq" leil gyuq,
Lavqcalnei ngaqsaq miqzaq zeil to al peev,
Xilqal nei nolho noq saqzoq maq keel leil siq nia.

Ngal gee nalhaq zoq, Haqniq jeivqgaq,
Ngal ssiil al Haqniq nolho duv yoq col,
Caljil ceilpul qiq hoq kuq loq qiq hoq soq,
Doqtoq kuq hev loq qiq hoq maq byu al,
Eelma niq baq heeq e loq ngaqsaq nieiq zaq nieiq
soq al,
Hunilhunav Haqniq jol e mil al maq ngal.

Nilssaq peiqhhal cil eil ssiiq Haqniq jol'al aqnu qo
yil,
Lolbaq lolzeil a qo ssiiq ngal,
Huqmo aqpyuq lolbaq halmeil cil dol yiuq wul maq
hev qivq al,
Aqdiqkolyeiv galma seq,

Jol, al yosiivq qiq gal hev,
Navqto todug heeqnei qiq mol ya,
Loqdoq col meiv aqmeil golci,
Aqpyuq loq yilgal Syuxyul eelma gul,
Haqniq loq Syuxyul puma cuv al.
Sal e yo, qoq: Sai—yil—sal!

二 Za

Syuxyul Eelma Nei Gaqlugaqzei Hev

(一)

Halbaq ssiilpoq: Sal—yil—sal!
Qiq ma bo laq e yolnol qiq bei,
Haqniq aqpyuq Syuxyul pusiivq cuv al,
Meiv loq syuvq cil syuvq meiv hu,
Syuvq cil syuvq aqlavq qiq go tyuq teiq,
Eelma beizeil holgoq ssoq,
Saqhav nilzeiq col mol e maq guv,
Syuvq cil syuvq bol qiq go nalhaq,
Syuvq cil syuvq hhaq qiq go duv lei,
Eelma yiuvq e teil liq maq bo,
Xyul bo lal e taqpaq bo.

Haqniq ssaqmig wulquvq eq,
Haqniq ssaquq deitev salhha bal,
Saqhav bolmil lei Haqniq deiqhhoq hol,
Holteil wuqtev dav,
Saqlaiq aqkeeq ceivq teil sal.